

Kulturutskottets betänkande 2022/23:KrU9

Frågor om public service och film

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till att pågående arbete inte bör föregripas. Motionsyrkandena handlar bl.a. om förutsättningar och framtida villkor för public service samt om filmpolitik.

I betänkandet finns 10 reservationer (S, SD, V, C, MP) och 8 särskilda yttranden (S, SD, MP). I ett särskilt yttrande redovisar Sverigedemokraterna ett andrahandsyrkande vad gäller framtidens filmpolitik.

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Public service	6
Framtida villkor för public service	8
Språkfrågor.....	10
Filmfrågor.....	11
Framtidens filmpolitik	12
Produktionsincitament för film.....	14
Biografer på mindre orter	15
Främjande av svensk och nordisk film	16
Digitalisering av filmarvet.....	17
Reservationer	19
1. Framtida villkor för public service, punkt 1 (C)	19
2. Språkfrågor, punkt 2 (MP).....	20
3. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (S, V, MP).....	21
4. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (SD)	22
5. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (C).....	24
6. Produktionsincitament för film, punkt 4 (SD)	24
7. Biografer på mindre orter, punkt 5 (SD).....	26
8. Biografer på mindre orter, punkt 5 (C)	27
9. Främjande av svensk och nordisk film, punkt 6 (SD).....	27
10. Digitalisering av filmarvet, punkt 7 (V, MP).....	28
Särskilda yttranden	30
1. Framtida villkor för public service, punkt 1 (S)	30
2. Framtida villkor för public service, punkt 1 (SD).....	32
3. Framtida villkor för public service, punkt 1 (MP)	32
4. Språkfrågor, punkt 2 (SD)	32
5. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (SD)	32
6. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (MP).....	33
7. Produktionsincitament för film, punkt 4 (S).....	34
8. Produktionsincitament för film, punkt 4 (MP)	34
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	35
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Framtida villkor för public service

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:538 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1–4,

2022/23:862 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkandena 9–11 och

2022/23:991 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 6–9.

Reservation 1 (C)

2. Språkfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 5,

2022/23:991 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) yrkande 10 och

2022/23:1474 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6.

Reservation 2 (MP)

3. Framtidens filmpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del,

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 11–13,

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 och

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 22.

Reservation 3 (S, V, MP)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (C)

4. Produktionsincitament för film

Riksdagen avslår motion

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 6 (SD)

5. Biografer på mindre orter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del och

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (C)

6. Främjande av svensk och nordisk film

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 8–10 samt

2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 9 (SD)

7. Digitalisering av filmarvet

Riksdagen avslår motion

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11.

Reservation 10 (V, MP)

Stockholm den 20 april 2023

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Lars Mejern Larsson (S), Emma Ahlström Köster (M), Jonas Andersson (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Runar Filper (SD), Leonid Yurkovskiy (SD), Kristoffer Lindberg (S), Anne-Li Sjölund (C) och Annette Rydell (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar om förutsättningar och framtida villkor för public service samt om filmpolitik.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Utskottet har fått information av Stiftelsen Svenska Filminstitutet och Film & TV-Producenterna. Utskottet har även genomfört ett studiebesök på Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Utskottets överväganden

Public service

Bakgrund

Huvudsaklig lagstiftning

Radio- och tv-lagen (2010:696) innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattformar, ljudradiosändningar och beställradio. I lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst regleras formerna för medelstilldelning till de tre public service-företagen och finansiering av public service. Public service-företagens verksamhet omfattas även av bestämmelser i yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469).

Mediepolitiska mål

De mål för mediepolitiken som riksdagen har beslutat är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Sändningstillstånd för public service-företagen 2020–2025

Nu gällande sändningstillstånd för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR), nedan public service-företagen, löper 2020–2025.

Public service-företagens huvudsakliga uppdrag är att erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Utbudet ska vara tillgängligt för alla, spegla mångfalden i hela landet och kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans. Verksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen ska beaktas och utrymme ska ges för en mångfald av åsikter och meningsyttringar. I uppdraget ligger bl.a. att erbjuda ett mångsidigt kulturutbud, ett varierat utbud för barn och unga samt program på minoritetsspråk och en skyldighet att särskilt beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. För SR och SVT utgör nyhetsrapporteringen, nationellt och regionalt, en central del av verksamheten. Public service-företagen ska vidare genom sin verksamhet bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet.

Kärnverksamheten utvidgades i de nuvarande sändningstillstånden till att omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på public serviceföretagens egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Företagen har även fått möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av programverksamheten på internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska dock

huvudsakligen uppfyllas i marknätet (prop. 2018/19:136, bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20).

Långsiktiga villkor för ett hållfast och oberoende public service

Regeringen beslutade den 23 februari 2023 att tillsätta en parlamentarisk kommitté som ska föreslå hur public service-uppdraget ska regleras fr.o.m. 2026 samt föreslå vad som ska ingå i uppdraget under tillståndspanoden 2026–2033 (dir. 2023:27). Förslagen ska syfta till att skapa goda förutsättningar för public service-verksamheten och upprätthålla och värna dess oberoende. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2024.

Kommittén ska bl.a.

- föreslå en ändamålsenlig reglering av public service-uppdraget,
- föreslå hur innehållsuppdraget för public service ska utformas under nästa tillståndspanod, med fokus på folkbildning och journalistik för hela landet,
- analysera public service-företagens påverkan på mediemarknaden och vid behov lämna förslag på hur samverkan med kommersiella aktörer kan utvecklas, i syfte att förbättra förutsättningarna för kvalitativ regional och lokal nyhets- och samhällsjournalistik,
- analysera redovisningen och uppföljningen av public service och vid behov lämna förslag på hur den kan utvecklas och göras mer transparent, samt
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Innehållsvillkor för public service på internet

Regeringen överlämnade den 21 mars 2023 propositionen (prop. 2022/23:83) Innehållsvillkor för public service på internet till riksdagen. Förslaget har behandlats av lagrådet.

I propositionen föreslås att radio- och tv-lagen (2010:696) ändras så att regeringen får möjlighet att besluta om villkor för public service-företagens sändningar och tillhandahållanden av ljudradio- och tv-program genom tråd. Det betyder att krav kan ställas på innehåll i radio- och tv-program som sänds eller tillhandahålls av företagen på internet.

Villkoren föreslås få avse opartiskhet och saklighet, genmälen, beriktiganden samt reklam, andra annonser, sponsring och produktplacering. En förutsättning för att ställa upp villkoren är att motsvarande villkor finns i public service-företagets sändningstillstånd. Villkoren får inte gälla under längre tid än vad tillståndet gäller. Beslutet om villkor får inte heller innehålla några andra villkor än dem som public service-företaget har godtagit.

Granskningsnämnden för radio och tv föreslås få granska om public service-företagen följer de villkor som ställts upp. Om granskningsnämnden finner att villkoren om opartiskhet, saklighet, genmälen och beriktiganden överträts, föreslås nämnden få besluta att public service-företagen ska offentliggöra nämndens beslut. Överträds villkoren om annonser, sponsrade

program och produktplacering föreslås allmän förvaltningsdomstol, efter ansökan av granskningsnämnden, kunna besluta om en särskild avgift. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Propositionen kommer att behandlas av konstitutionsutskottet under våren 2023.

Förslag om en europeisk mediefrihetsakt

Europeiska kommissionen presenterade den 16 september 2022 ett förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden (europeisk mediefrihetsakt), åtföljt av en rekommendation till medlemsstater och medieföretag om skyddsåtgärder för redaktionellt oberoende och insyn i medieäggande, COM(2022) 457 final Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden (europeisk mediefrihetsakt) och om ändring av direktiv 2010/13/EU.

Syftet är att skydda mediernas mångfald och oberoende, och därigenom bidra till en bättre fungerande inre marknad för medietjänster. Bland annat föreslås bestämmelser som syftar till att skydda public service-mediers redaktionella oberoende och öka insynen i ägandet av medieföretag. Förordningen kommer att behandlas under Sveriges EU-ordförandeskap 2023. Förslaget hanteras av konstitutionsutskottet.

Framtida villkor för public service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om framtida organisation och villkor för public service.

Jämför reservation 1 (C) och särskilt yttrande 1 (S), 2 (SD) och 3 (MP).

Motionerna

Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) framför i kommittémotion 2022/23:991 yrkande 1 att regeringen bör verka för att modernisera public service som system. I motionens yrkande 2 föreslås att möjligheterna till en sammanslagning av public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format ska utredas. Motionärerna framhåller att teknikutvecklingen medger en utveckling mot mediebolag utan inlåsning till ett utgivningsformat. Också Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) föreslår i motion 2022/23:538 yrkande 1 att regeringen ska överväga en hopslagning av public service-bolagen. Motionärerna betonar att detta skulle göra organisationen mer kostnadseffektiv och samtidigt mer spetsig.

Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) framför vidare i kommittémotion 2022/23:991 yrkande 3 behovet av ett djupare samarbete i nyhetsrapportering mellan de nordiska länderna. I motionen föreslås ett referentgransknings-system de nordiska länderna emellan, där de olika bolagen samordnar tillfällen för att presentera konstruktiv kritik till respektive aktör. På så sätt kan risken för ensidig rapportering minskas. Också i motion 2022/23:538 yrkande 4 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) föreslås en ökad samverkan mellan nordiska public service-bolag. Motionärerna pekar på att det kan bidra till ökad språkförståelse, nordisk integration och en effektiviserad produktion.

I kommittémotion 2022/23:991 yrkande 6 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) framförs att skrivningar om kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier bör tas bort från sändningstillståndet. Motionärerna framhåller att kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering och identitetspolitiska insatser. I motionens yrkande 7 framhålls också att det bör övervägas om public service-bolagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden. Även public service-bolagens webbtjänster bör granskas utifrån saklighet och opartiskhet anser motionärerna. Motionärerna anför vidare i motionens yrkande 8 att förhandsprövningar inte bör göras av en myndighet under regeringen. I motionen framförs att skillnaden mellan censur och styrning från regeringen kan vara hårfin och att politiker inte bör bedöma programinnehållet så som förhandsprövningen av public service nya tjänster innebär. Vidare betonas vikten av en utredning som ser över frågan om övergången från marksänd tv till andra distributionssätt (yrkande 9). I motionen konstateras att teknikutveckling går mycket fort och att frågorna berör rikets och medborgarnas säkerhet.

Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) föreslår i motion 2022/23:538 yrkande 2 att ägardirektiven till public service-bolagen ska förtydligas. Ägardirektiven bör, enligt motionärerna, förtydligas så att public service inte tillåts konkurrera med kommersiell verksamhet. I samma motions yrkande 3 framförs att regeringen bör överväga en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud för att på så sätt öka kvaliteten.

Catarina Deremar m.fl. (C) understryker i kommittémotion 2022/23:862 yrkande 9 vikten av ett fortsatt brett uppdrag för public service. I motionen framhålls att ett fortsatt brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet ska fortsätta att vara relevant för många i Sverige, däribland personer med funktionsnedsättning.

I samma motions yrkande 10 framförs att förutsättningarna för att SR, SVT och UR så långt som möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning. Motionärerna konstaterar att public service enligt sitt sändningstillstånd ska präglas av folkbildningsambitioner. Men genom att begränsa användandet av det producerade materialet till egna kanaler begränsas dessa ambitioner och möjligheter. För att få ett ökat utnyttjande av allmänheten och av andra medier av det public service-material

som SR, SVT och UR producerat behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet.

Catarina Deremar m.fl. framför vidare i motionens yrkande 11 behovet av ett ökat oberoende för public service. I motionen anförs att regeringen inte bör vara inblandad i beslutsfattande vad gäller förhandsprövning. Det är viktigt att public service är oberoende vad gäller politisk påverkan och det bör även slås fast när det gäller förhandsprövningen.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan beslutade regeringen i mars 2023 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att föreslå hur public service-uppdraget ska regleras fr.o.m. 2026 och föreslå vad som ska ingå i uppdraget under kommande tillståndperiod (dir. 2023:27). Förslagen ska syfta till att skapa goda förutsättningar för public service-verksamheten samt upprätthålla och värna dess oberoende. Syftet med utredningen är att hitta lösningar som långsiktigt värnar ett oberoende public service och som säkerställer verksamhetens självständighet och integritet. I uppdraget ingår också att utreda hur public service-verksamhetens legitimitet och höga förtroende kan stärkas ytterligare.

Utskottet välkomnar att regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté i syfte att skapa goda förutsättningar för public service-verksamheten och upprätthålla och värna dess oberoende. Mot bakgrund av pågående arbete bör riksdagen avslå motionerna 2022/23:538 (SD) yrkandena 1–4, 2022/23:862 (C) yrkandena 9–11 samt 2022/23:991 (SD) yrkandena 1–3 och 6–9.

Språkfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om public service språkvårdande uppdrag när det gäller svenska språket samt ett utökad utbud på de nationella minoritetsspråken.

Jämför reservation 2 (MP) och särskilt yttrande 4 (SD).

Motionerna

Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) framför i kommittémotion 2022/23:991 yrkande 10 att public services ansvar för svenska språket måste beaktas. I motionen framförs att public servicebolagen enligt sändningstillstånden har ett särskilt ansvar för svenska språket och dess ställning i samhället och att förmågan att förstå och uttrycka sig väl på svenska är en demokratifråga. Det är därför viktigt att public service tar sitt språkvårdande uppdrag på allvar och att språket håller en god nivå i det innehåll bolagen skapar.

Amanda Lind m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2022/23:1474 yrkande 5 att public serviceutbud på de nationella minoritetsspråken bör utökas i nästa sändningstillstånd. Motionärerna framhåller att det behövs både mer nyhetsinslag och kulturinslag för att hålla minoritetskulturer och minoritetsspråk levande samt att även möjligheterna till gränsöverskridande samarbete mellan Sverige, Finland och Norge vad gäller tidningar på finska, meänkieli och samiska bör undersökas (yrkande 6).

I motion 2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 5 framförs att det statligt finansierade public serviceföretaget SVT bör ges i uppdrag att erbjuda undertexter på minoritetsspråk egna produktioner där undertexter på svenska och/eller engelska i övrigt erbjuds.

Utskottets ställningstagande

I de nu gällande sändningstillstånden för public service-företagen har villkoren för sändningar på de nationella minoritetsspråken förändrats i syfte att fokusera på nytt utbud snarare än på total sändningstid. De s.k. förstasändningarna på vart och ett av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska ska öka under tillståndsperioden. Sammantaget har förstasändningarna på minoritetsspråken ökat under 2021 (prop. 2022/23:1, utg.omr. 17). Villkoret gäller även för sändningar på teckenspråk där en viss ökning kan noteras i jämförelse med 2020.

Utskottet konstaterar vidare att den av regeringen beslutade kommittén för långsiktiga villkor för ett hållfast och oberoende public service som redogjorts för ovan bl.a. har i uppdrag att lämna förslag på hur uppdraget rörande svenska språket, de nationella minoritetsspråken och teckenspråket kan stärkas i syfte att uppnå hög kvalitet i utbudet. Utskottet delar regeringens bedömning om vikten av att stärka uppdraget i dessa avseenden.

Utskottet anser att pågående arbete bör avvaktas och avstyrker därför motionsyrkandena 2022/23:988 (SD) yrkande 5, 2022/23:991 (SD) yrkande 10 samt 2022/23:1474 (MP) yrkandena 5 och 6.

Filmfrågor

Bakgrund

Filmpolitiska mål

De filmpolitiska insatserna i Sverige finansierades under 1963–2016 genom ett avtal mellan staten och olika aktörer på filmområdet. Filmavtalet löpte ut den 31 december 2016. Sedan den 1 januari 2017 har staten helhetsansvar för den nationella filmpolitiken som finansieras via statsbudgeten och styrs av filmpolitiska mål som fastställts av riksdagen (prop. 2015/16:132, bet. 2015/16: KrU11, rskr. 2015/16:289).

Målen är följande:

- Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
- Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.
- Filmavret bevaras, används och utvecklas.
- Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
- Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
- Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
- Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Tillkännagivanden inom filmområdet

Inom filmområdet finns det tre tillkännagivanden som inte är slutbehandlade (jfr skr. 2022/23:75). Det gäller en utredning om filmpolitikens framtid (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289, finansieringen av filmpolitiken (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289) samt parts- och branschsamverkan (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289, bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:91 och bet. 2021/22:KrU1, rskr. 2021/22:85).

Regeringen har i skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 beträffande dessa tillkännagivanden anfört att förnyade överväganden bereds i Regeringskansliet.

Filmstöd

Statsbidrag till utveckling, produktion, visning och spridning av film samt filmkulturell verksamhet fördelas inom ramen för anslaget 10:1 Filmstöd inom utgiftsområde 17. För 2023 uppgår anslaget till ca 553 miljoner kronor. Medlen fördelas av Stiftelsen Svenska Filminstitutet (ca 549 miljoner kronor) och Konstnärnsnämnden (drygt 4 miljoner kronor).

Framtidens filmpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om framtidens filmpolitik.

Jämför reservation 3 (S, V, MP), 4 (SD) och 5 (C) samt särskilt yttrande 5 (SD) och 6 (MP).

Motionerna

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) framför i partimotion 2022/23:1226 yrkande 10 att regeringen bör initiera en utredning om en ny audiovisuell politik. I motionen anförts att de senaste årens förändringar inom produktion, distribution och publikmönster och de utmaningar som dessa medför

aktualiserar behovet av en ny audiovisuell politik för att greppa ett större område än dagens filmpolitik.

Lawen Redar m.fl. (S) framför i kommittémotion 2022/23:2054 yrkande 22 att regeringen fortsatt ska främja och utveckla svensk film.

I kommittémotion 2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att det finns behov av att utreda ett nytt och moderniserat filmavtal. Motionärerna vill utreda en framtida utformning av ett nytt filmavtal med utgångspunkt i ett ömsesidigt engagemang från såväl branschens sida som statens sida.

I motionens yrkande 2 framför motionärerna behovet av att förbättra filmbranschens insyn och påverkan via branschråden. Motionärerna anser att branschen via branschråden bör få ett större inflytande än i dag.

I samma motions yrkande 4 framförs behovet av att försöka finna sätt att strama åt och försvåra för illegal visning och hantering av film. I motionen framförs förhoppningen att filmbranschen kan lyckas förse marknaden med lagliga digitala visningslösningar som kan konkurrera och leverera en bättre film- och konsumentupplevelse än de illegala lösningarna.

I samma motions yrkande 11 anförs att det finns behov av att ta fram förslag för hur den politiserade detaljstyrningen vid stödgivning i svensk filmpolitik kan minska. Motionärerna anser vidare i motionens yrkande 12 att förslag ska tas fram för hur den rådande identitetspolitiska inriktningen i svensk filmpolitik kan minska. I motionens yrkande 13 framför motionärerna att det filmpolitiska målet om att jämställdhet och mångfald ska prägla filmområdet bör avskaffas i syfte att öka den konstnärliga friheten.

Vikten av en väl fungerande parts- och branschsamverkan inom filmområdet lyfts av Catarina Deremar m.fl. (C) i kommittémotion 2022/23:861 yrkande 18 i denna del. I motionen framhålls vikten av att det finns goda förutsättningar att göra svensk film och hur parts- och branschsamverkan kan förbättras behöver utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av att det finns goda förutsättningar för svensk film och en väl förankrad filmpolitik. Utskottet noterar att regeringen i skrivelse 2022/23:75 anför att förnyade överväganden bereds i Regeringskansliet när de tidigare tillkännagivandena på området som gäller utredning om filmpolitikens framtid, finansiering av filmpolitiken samt parts- och branschsamverkan. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att i dagsläget föreslå tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena. Utskottet avser dock att noga följa frågan och utgår från att åtgärder vidtas med anledning av riksdagens tidigare tillkännagivanden. Motionerna 2022/23:861 (C) yrkande 18 i denna del, 2022/23:973 (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 11–13, 2022/23:1226 (V) yrkande 10 samt 2022/23:2054 (S) yrkande 22 avstyrks därmed.

Produktionsincitament för film

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om produktionsincitament för film.
Jämför reservation 6 (SD) och särskilt yttrande 7 (S) och 8 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 anförs att gemensamma nordiska produktionsincitament för film bör utredas. I motionen framhålls att produktionsincitament kan stärka den svenska filmbranschen i den internationella konkurrensen och ta bort barriärer som finns för filmproduktion i landet.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i samband med budgetpropositionen 2022 (prop. 2021/22:1, utg. omr. 17) att införa produktionsincitament för filminspelningar i Sverige. Anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete ökades med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2022 för detta ändamål (bet. 2021/22:KrU1, rskr. 2021/22:85).

Förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk ställer följande krav för att en produktion ska vara stödberättigad:

Stöd får ges till företag som har produktion av audiovisuella verk som sin huvudsakliga verksamhet under förutsättning att

- produktionen genomförs helt eller delvis i Sverige,
- produktionens totalbudget uppgår till minst 30 miljoner kronor för spelfilm, minst 10 miljoner kronor för dokumentärfilm, minst 10 miljoner kronor per avsnitt för dramaserie eller minst 5 miljoner kronor per avsnitt för dokumentärserie,
- de stödberättigande kostnaderna för produktionen uppgår till minst 4 miljoner kronor,
- produktionens finansiering är säkerställd i den del som stöd inte söks för,
- produktionen klassas som en kulturprodukt utifrån en av Tillväxtverket på förhand fastställd förteckning över kulturella kriterier.

Syftet med stödet är att öka antalet audiovisuella verk som helt eller delvis produceras i Sverige. Stödet får ges med högst 25 procent av stödberättigande kostnader. Tillväxtverket ska pröva frågor om stöd enligt förordningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige har goda förutsättningar att vara ett land som förutom svenska filmbolag även lockar utländska filmbolag. Det som många gånger hindrat filmproduktionen i Sverige är dock de höga kostnader som

produktionerna är förknippade med. Produktionsincitament infördes under 2022 (prop. 2021/22:1, utg. omr. 17) och det är ännu för tidigt att dra några slutsatser om effekterna av stödet.

Utskottet noterar också att regeringen i vårändringsbudgeten för 2023 (prop. 2022/23:99) föreslår en ökning av bemyndigandet under anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete med 25 miljoner kronor. Det innebär att regeringen under 2023 kan besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 225 miljoner kronor 2024–2026 för produktion av audiovisuella verk. Propositionen behandlas av finansutskottet under våren 2023.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion 2022/23:973 (SD) yrkande 3.

Biografer på mindre orter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. biografernas betydelse på mindre orter.

Jämför reservation 7 (SD) och 8 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 vill motionärerna värna småortsbiografernas framtid och understryker deras vikt för landsbygden. Motionärerna menar att vissa småortsbiografer har fått lägga ned som en följd av den momshöjning som genomförts. Biografer är i många fall den centrala kulturförmedlaren på mindre orter. Motionärerna understryker vikten av att kulturlivet på landsbygden ska leva och småortsbiografernas viktiga roll i detta. I motionens yrkande 7 begärs att det bör utredas hur svensk film- och biografkultur kan bli mer motståndskraftig mot kriser. Motionärerna anser bl.a. att viktiga lärdomar kan dras från coronakrisen.

Också Catarina Deremar m.fl. (C) framför i kommittémotion 2022/23:861 yrkande 18 i denna del att biografer på mindre orter betyder mer för kulturlivet på dessa orter än bara en plats att se film på. De är en viktig del i en kulturell infrastruktur som sammantaget ger tillgång till ett brett kulturliv i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att biograferna drabbades hårt av restriktionerna under pandemin och en stor andel av de krismedel som Svenska Filminstitutet fördelade gick till biograferna (jfr prop. 2022/23:1).

Utskottet delar motionärernas bedömning att det är viktigt med biografier på mindre orter runt om i landet. De fyller en betydelsefull funktion för att öka tillgången till kultur runt om i landet. Utskottet är dock inte berett att förorda tillkännagivanden i enlighet med motionerna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:861 (C) yrkande 18 i denna del och 2022/23:973 (SD) yrkandena 6 och 7.

Främjande av svensk och nordisk film

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om främjande av svensk och nordisk film.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 5 anförs att en differentierad biografavgift för inhemsk film i förhållande till utomeuropeisk film bör utredas. Det skulle, enligt motionärerna, kunna ge den svenska filmen ett välbehövligt ekonomiskt tillskott samtidigt som det ökar svensk films inhemska konkurrenskraft.

Motionärerna anför vidare i motionens yrkande 8 att regeringen bör verka för att införa ett filmpolitiskt mål om att levandegöra det svenska kulturarvet. Det skulle exempelvis kunna handla om att restaurera äldre svenska filmer, eller om filmatisering som utspelar sig i historiska svenska miljöer.

I motionens yrkande 9 föreslår motionärerna att det nordiska filmpolitiska samarbetet bör utökas. Motionärerna framhåller att en fördjupad nordisk filmsamverkan är positiv både kulturellt och för den gemensamma ekonomiska utvecklingen.

I samma motions yrkande 10 anförs behovet av att beakta Internationella samiska filminstitutet. Motionärerna anför att Nordiska rådet har rekommenderat de nordiska länderna att samfinansiera filminstitutet och motionärerna vill se en sådan utveckling. Innan en sådan lösning finns på plats anser motionärerna att regeringen bör se över vad Sverige kan göra från nationellt håll.

I motion 2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4 anförs att möjligheten att underlätta och skapa bättre förutsättningar för översättningar och dubbningar av bl.a. spelfilm som utspelar sig i miljöer där språket talas eller har sin hemvist bör utredas. Motionärerna anser att populärkulturen utgör en möjlighet för att inte bara bevara våra minoritetsspråk utan även stärka och skapa ett bredare intresse för dem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av samarbete på det filmpolitiska området men är inte berett att tillstyrka ett tillkännagivande till regeringen om att öka det nordiska samarbetet kring film. Utskottet ser inte heller skäl att utreda frågan om en differentierad biografavgift. Utskottet är inte heller berett att föreslå tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om svenska kulturarvsfilmproduktioner.

Angående det Internationella samiska filminstitutet (ISFI) i Kautokeino kan nämnas att det är en norsk organisation för främjandet av samisk filmverksamhet, bl.a. tv-serier, dokumentärfilmer, kortfilmer och barnfilmer. Organisationen finansieras i huvudsak av norska staten och Norges samiska parlament. Delägarskap av de olika ländernas samiska parlament har diskuterats. Utskottet är inte berett att föregripa pågående process.

Vad gäller översättningar och dubbningar kan nämnas att Svenska Filminstitutet i april 2022 fick ett särskilt uppdrag från regeringen att producera ett filmpedagogiskt material för att stärka de nationella minoritetsspråken. Svenska Filminstitutet har också sedan 2017 ett särskilt uppdrag från regeringen att främja tillgången till film för barn och unga på de nationella minoritetsspråken.

Motionerna 2022/23:973 (SD) yrkandena 5 och 8–10 samt 2022/23:988 (SD) yrkande 4 avstyrks.

Digitalisering av filmarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om digitalisering av filmarvet.
Jämför reservation 10 (V, MP).

Motionen

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) framför i partimotion 2022/23:1226 yrkande 11 vikten av lämpliga åtgärder för att digitaliseringen av det filmiska kulturarvet påskyndas. Motionärerna anser att digitaliseringen måste gå snabbare och menar att det handlar om en historisk möjlighet att göra kulturarvet tillgängligt i stor skala, samtidigt som det finns en risk att större delen av filmarvet går förlorat.

Bakgrund

Sedan 2013 digitaliserar och tillgängliggör Svenska Filminstitutet löpande det svenska filmarvet, som totalt består av omkring 9000 filmer. Målet är att alla på sikt ska digitaliseras. Inför varje verksamhetsår görs ett urval av analoga filmer som ska reproduceras digitalt. Svenska Filminstitutet strävar då efter ett representativt urval med avseende på genre, epoker och upphovspersoner där

möjligheter till tillgängliggörande har avgörande betydelse. Under 2021 reproducerades 50 filmer digitalt, vilket också var målet. Under 2023 genomförs en utvärdering och revidering inför urval 2024.

Utskottets ställningstagande

Ett av de filmpolitiska målen är som nämnts ovan att filmarvet bevaras, används och utvecklas. Digitalisering är av stor betydelse för att vårt filmiska kulturarv ska kunna bevaras och tillgängliggöras för kommande generationer. Utskottet konstaterar att arbete har pågått och pågår vid Svenska Filminstitutet och är i dag inte berett att föreslå ett tillkännagivande om ytterligare åtgärder. Motion 2022/23:1226 (V) yrkande 11 avstyrks därmed.

Reservationer

1. Framtida villkor för public service, punkt 1 (C)

av Anne-Li Sjölund (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:862 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkandena 9–11 och avslår motionerna

2022/23:538 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1–4 och

2022/23:991 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 6–9.

Ställningstagande

Public service spelar en stor roll för spegling av hela landet. Den behövs sida vid sida med de privata aktörerna för att ha en mångfald av perspektiv. Ett fortsatt brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet ska fortsätta att vara relevant för många i Sverige. Det medför även att exempelvis personer med funktionsnedsättning också kan få ta del av ett brett utbud eftersom det är på public service som sådana krav kan ställas. Det är därför viktigt med ett fortsatt brett uppdrag för public service.

Vi lever i en tid med ett alltmer differentierat medieutbud och tidningar under ekonomisk press. Samtidigt finansierar vi SVT, SR och UR. Med nya digitala verktyg finns goda möjligheter att få mer public service utan extra kostnader.

Enligt sändningstillståndet ska public servicebolagens verksamhet ”präglas av folkbildningsambitioner”. Men genom att begränsa användandet av det producerade materialet till egna kanaler begränsas dessa ambitioner och möjligheter. För att få ett ökat utnyttjande av allmänheten och av andra medier av det public service-material som SVT, SR och UR producerat behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet. Förutsättningarna för att SVT, SR och UR så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning bör därför ses över.

Public service har ett viktigt uppdrag att granska makten. Vi vet att public service kapacitet och opartiskhet i många fall varit bland de första offren när auktoritära och illiberala ledare tar makten. Public services oberoende bör därför skyddas.

Oberoendet är centralt för att public service ska uppfylla det demokratiska syftet. En del i detta är att se över det faktum att regeringen i dag är den instans som ska fatta beslut vad gäller förhandsprövningen. Att public service är oberoende vad gäller politisk påverkan är viktigt och bör även fastslås när det gäller förhandsprövningen. Därför bör systemet enligt min mening se annorlunda ut där regeringen inte är inblandad i beslutsfattande vad gäller förhandsprövningen.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

2. Språkfrågor, punkt 2 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1474 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 5 och

2022/23:991 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Synliggörandet av de nationella minoriteterna och minoritetsspråken i samhället genom public service är av stor betydelse för att åstadkomma en ökad medvetenhet och kunskap om de nationella minoritetsspråken. Nyheter och information liksom kulturupplevelser, i såväl radio som tv, synliggör språken och därigenom minoriteterna som talar dem.

Med public service ges minoritetsspråken en mer självklar plats i samhället. Det främjar möjligheten att ta del av sitt minoritetsspråk och sin kultur i hela Sverige. Inte minst främjar tv- och radioutbudet på de nationella minoritetsspråken de yngre generationernas möjligheter att hålla sitt språk och sin kultur levande.

Jag anser att public services programutbud på de nationella minoritetsspråken ska öka i kommande sändningstillstånd för public service-företagen. Det behövs både mer nyhetsinslag och kulturinslag för att hålla minoritetskulturer och minoritetsspråk levande. Även möjligheterna till gränsöverskridande samarbete mellan Sverige, Finland och Norge vad gäller tidningar på finska, meänkieli och samiska bör undersökas.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

3. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (S, V, MP)

av Amanda Lind (MP), Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Vasiliki Tsouplaki (V), Kristoffer Lindberg (S) och Annette Rydell (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 och
2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 22 och
avslår motionerna
2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del och
2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 11–13.

Ställningstagande

Företag inom svensk film och tv befinner sig i skärningspunkten mellan kulturpolitik och näringslivspolitik. Många är beroende av offentligt stöd samtidigt som man många befinner sig på en internationell arena och en global marknad. Svensk film har nått stora framgångar de senaste åren med många internationella utmärkelser. Parallellt är det ett tydligt mönster att biopubliken minskat markant och besökarna ser i lägre utsträckning svensk film. Lönsamheten är låg i de flesta led. Framför allt är det förändrade och förbättrade möjligheter att se film på annat sätt som spelar in i minskningen. Streamingtjänsterna tillgängliggör ett enormt utbud av både film och serier genom det som kallas VOD – video on demand och finansieringsmodell av den statliga filmpolitiken som slogs fast så sent som 2017 har därför stora utmaningar. Sammantaget menar vi att de senaste årens förändringar inom produktion, distribution och publikmönster och de utmaningar som dessa medför aktualiserar behovet av en ny audiovisuell politik för att greppa ett större område än dagens filmpolitik. Regeringen bör därför initiera en utredning om en ny audiovisuell politik.

Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

4. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (SD)

av Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 11–13 samt avslår motionerna

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del,

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 och

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 22.

Ställningstagande

Svensk filmpolitik är i behov av reformer. Förutsättningarna för att producera svensk film har med tiden blivit sämre. Filmpolitiken måste hantera de svårigheter som filmbranschen står inför, av vilka det huvudsakliga problemet är att det är svårt att få filmproduktioner att bli lönsamma. Helförstatligandet av filmpolitiken har gett upphov till en rad negativa konsekvenser, såsom försämrad förankring och samverkan med filmbranschen, men också en ökad vänsterpolitisk detaljstyrning via Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Vi anser att rådande filmpolitik inte ger förutsättningar för en livskraftig filmbransch i Sverige och att de filmpolitiska förändringar som den förra regeringen genomförde inte förbättrade förutsättningarna för filmbranschen i stort. Filmbranschens svåra ekonomiska förutsättningar att få en filmproduktion att gå runt kvarstår. Vi vill därför se ett nytt och moderniserat filmavtal, men vi vet givetvis att det är något som skulle ta tid att införa. Ett sådant nytt och moderniserat avtal måste hantera de brister som identifierades i det gamla filmavtalet, och åtgärda dem på ett hållbart och tydligt sätt. Grundtanken med att både staten och branschen reglerar och finansierar filmpolitiken är något vi stöder. Vi anser att regeringen bör verka för att utreda en framtida utformning av ett nytt filmavtal med utgångspunkt i att ett ömsesidigt engagemang bör finnas från såväl branschens som statens sida.

Vidare kan vi konstatera att Svenska Filminstitutets samarbete med filmbranschen via de branschråd som finns genom den helförstatligade filmpolitiken inte fungerar tillfredsställande.

Vi anser också att det är viktigt för politiken att försöka finna sätt att strama åt och försvåra för illegal visning och hantering av film. Eftersom den illegala hanteringen av film är en del av kärnproblemet för filmbranschen hade det varit lämpligt om förslag till ny lagstiftning på området presenterats innan man

införde nuvarande helförstatligade filmpolitik. Sverige bör se närmare på hur andra närliggande länder har utformat sina respektive lagstiftningar för att motverka illegal visning och hantering av film, i stället för att uppfinna hjulet på nytt.

Vi hoppas att filmbranschen ska lyckas förse marknaden med lagliga digitala visningslösningar som kan konkurrera och leverera en bättre film- och konsumentupplevelse än de illegala lösningarna. De s.k. svarta fönstren bör elimineras som en förebyggande åtgärd mot piratkopiering och illegal spridning. Undersökningar har visat att konkurrenskraftiga legala alternativ kan konkurrera ut illegal fildelning. Även om den politiska makten kan skärpa lagstiftningen på fildelningsområdet är troligtvis den mest effektiva lösningen mot illegal kopiering att filmbranschen gör det som musikbranschen har klarat av, dvs. skapa ett konkurrenskraftigt legalt visningsfönster med stort och brett utbud som levererar en bättre helhetsupplevelse än de illegala alternativen.

Vi anser också att den vänsterpolitiska detaljstyrning som alltmer har kommit att präglade den svenska filmpolitiken är problematisk. Sedan helförstatligandet har problemet framträtt allt tydligare. Ett av målen för den statliga filmpolitiken som regeringen ligger bakom är att ”jämställdhet och mångfald präglar filmområdet”. Det må se ut som en tämligen okontroversiell målsättning vid första anblick, men blir något som man lutar sig mot hos Svenska Filminstitutet när man i praktiken implementerar ett slags vänsterpolitisk detaljstyrning i verksamheten. Svenska Filminstitutet har haft flera olika kvoteringsmålsättningar i sin verksamhet, det gäller bl.a. fördelningen av kvinnor och män framför och bakom kameran i de projekt som man ger stöd. Man framhäver också mångfald som en ”kvalitativ aspekt” vid stödgivningen. Svenska Filminstitutet har dessutom krävt utbildning i normkreativitet för de som vill erhålla stöd till sina filmprojekt.

I slutet av 2021 beslutade regeringen att i riktlinjerna till Svenska Filminstitutet plocka bort en formulering om att SFI ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet. Beslutet följde efter en rapport från Myndigheten för kulturanalys, där politisk styrning pekades ut som ett problem när det gäller de ansökningsblanketter som behöver fyllas i för att kunna få stöd genom Svenska Filminstitutet. De sju filmpolitiska målen är utgångspunkten när Svenska Filminstitutet ska genomföra den svenska filmpolitiken. Ett av dessa mål, att ”jämställdhet och mångfald präglar filmområdet”, är snarligt formuleringen som regeringen under förra mandatperioden beslutade att stryka från riktlinjerna. Vi menar att detta mål riskerar att ligga till grund för samma typ av problematik som den strukna formuleringen i riktlinjerna. Vi anser därför att detta mål ska avskaffas.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (C)

av Anne-Li Sjölund (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del och avslår motionerna

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 11–13,

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 och

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 22.

Ställningstagande

Film tillhör de mest tillgängliga kulturformerna i Sverige och så bör det också förbli. Momsen på biobesök höjdes i januari 2017. Den gör det dyrare för besökare att gå på bio och ökar risken att biografer på mindre orter slås ut. Regeringen lade under våren 2016 propositionen 2015/16:132 Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik. När den behandlades av riksdagen beslutades om sju stycken tillkännagivanden, däribland att regeringen skyndsamt ska utreda en alternativ finansiering av filmpolitiken med utgångspunkt i att behålla den nuvarande mervärdesskattesatsen (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289). Det är viktigt att det finns goda förutsättningar att göra svensk film. En del i detta är en väl fungerande parts- och branschsamverkan inom filmområdet. Hur den kan förbättras behöver utredas i enlighet med tillkännagivande från riksdagen (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289, bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:91 och bet. 2021/22:KrU1, rskr. 2021/22:85).

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

6. Produktionsincitament för film, punkt 4 (SD)

av Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

I de flesta europeiska länder har man med framgång infört produktionsincitament för film. Produktionsincitamentens form varierar länder emellan, men en populär modell är ett rabattsystem som ger en procentuell rabatt på alla produktionskostnader. I Sverige var tidigare regeringar länge passiva gällande ett införande av produktionsincitament, vilket har varit skadligt för filmbranschen. Under hösten 2021 aviserade den dåvarande regeringen att man avsåg att införa produktionsincitament under 2022. Det infördes dock på ett otillräckligt sätt sett till vad som förordas i Tillväxtverkets och Svenska Filminstitutets rapport från 2017, i vilken man presenterade sin utredning av frågan. I rapporten kom man fram till att Sverige missgynnas i den internationella konkurrensen och att detta urholkar kapaciteten och kompetensen inom svensk filmproduktion. I rapporten föreslås att Sverige bör införa ett statligt produktionsincitament i form av en produktionsrabatt till företag, där rabatten ska vara minst 25 procent. Rapporten togs fram som en följd av att riksdagen 2016 röstade för att regeringen skyndsamt borde utreda möjligheten till produktionsincitament och finansieringsstimulanser för filminspelning i Sverige. Den tidigare regeringen avsatte för 2022 endast 100 miljoner kronor för produktionsincitament. Vi har till skillnad från tidigare regeringar länge varit pådrivande när det gäller att införa produktionsincitament och förordar ett införande av reformen med adekvat finansiering. Vi kommer noggrant att följa utfallet av att produktionsincitament har införts.

Att Sverige länge saknade produktionsincitament för film gjorde att vårt land gick miste om ett betydande antal internationella och inhemska filmprojekt på grund av konkurrensen från andra länder. HBO:s storserie Game of Thrones hade Gotland som en tilltänkt inspelningsplats, men man valde till slut bort Sverige i konkurrensen med andra länder, bl.a. på grund av avsaknad av produktionsincitament. Sverige gick miste om sådana produktioner trots att vi i landet har intressanta miljöer, en god infrastruktur och den kompetens som krävs för filmproduktion i världsklass. Produktionsincitament har i flera länder visat sig kunna vara självfinansierande. Det är också en åtgärd som har efterfrågats av svenska filmproducenter. Produktionsincitament kan stärka den svenska filmbranschen i den internationella konkurrensen och ta bort barriärer som finns för filmproduktion i vårt land. Särskilt viktigt blir det med produktionsincitament med anledning av de svårigheter och prövningar som uppstod för den svenska filmbranschen på grund av coronakrisen – införandet kan förbättra möjligheterna till återhämtning. Vidare anser vi att regeringen bör verka för att utreda hur Sverige kan samarbeta med övriga nordiska länder i fråga om produktionsincitament. Det skulle gynna samtliga berörda länder om vi har ett

gemensamt system och ser Norden mer som en helhet och som en inspelningsplats. På så vis kan filmskapare röra sig inom hela Norden under sina filminspelningar, utan att behöva sätta sig in i flera olika system.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

7. Biografer på mindre orter, punkt 5 (SD)

av Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7 samt avslår motion

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del.

Ställningstagande

Vi är mycket kritiska till den momshöjning på biobiljetter som genomfördes under mandatperioden 2014–2018. Vi förväntar oss en återgång till den tidigare momssatsen på 6 procent framöver. Bland annat ser vi med oro på hur momshöjningen har slagit mot biograferna i småorterna. Vissa småortsbiografer har redan fått lägga ned som en följd av höjningen, och andra har larmat om att de inte kommer att kunna upprätthålla sin verksamhet.

Den dåvarande socialdemokratiskt ledda regeringen valde att satsa på ett tillfälligt och särskilt ekonomiskt stöd till småortsbiografer efter momshöjningen, men detta hjälpte inte på ett tillfredsställande sätt för dessa biografer då det tillfälliga stödet inte fick gå till att betala den ökade momsen, utan det skulle investeras i biografverksamheten. De omnämnda biograferna är i många fall den centrala kulturförmedlaren på mindre orter. Vi anser att kulturlivet på landsbygden ska leva och småortsbiograferna spelar en viktig roll i detta.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

8. Biografer på mindre orter, punkt 5 (C)

av Anne-Li Sjölund (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 18 i denna del och avslår motion

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Biografer på mindre orter betyder mer för kulturlivet på dessa orter än bara en plats att se film på. De är en viktig del i en kulturell infrastruktur som sammantaget ger tillgång till ett brett kulturliv i hela landet. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

9. Främjande av svensk och nordisk film, punkt 6 (SD)

av Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 8–10 samt avslår motion

2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi föreslår att regeringen verkar för att tillsätta en förutsättningslös utredning av en differentierad biografavgift för inhemska film i förhållande till utomeuropeisk film. Det skulle kunna ge den svenska filmen ett välbehövligt ekonomiskt tillskott samtidigt som det ökar svensk films inhemska konkurrenskraft.

Vi anser vidare att regeringen utöver de befintliga filmpolitiska målen även bör verka för att införa ett mål om att levandegöra det svenska kulturarvet. När

målet ska förverkligas i filmpolitiken skulle det exempelvis kunna handla om att restaurera äldre svenska filmer, eller om filmatisering som utspelar sig i historiska svenska miljöer. Vi menar att det vore önskvärt med ett särskilt stöd riktat mot nyproduktioner som lyfter upp och levandegör den svenska historien och det svenska kulturarvet. Genom att känna vår historia känner vi oss själva eftersom vårt gemensamma arv är ett fundament i ett sunt samhällsbygge som kan bidra till stärkt gemenskap och sammanhållning i Sverige.

Vi vill också se en utökad nordisk filmsamverkan. En sammanhållen nordisk marknad innebär större möjligheter för de nordiska ländernas filmbranscher att stå på egna ben. Ett nordiskt samarbete på filmområdet kan ge en positiv påverkan på det nordiska samarbetet i sin helhet inklusive att förbättra den nordiska språkförståelsen. Den nordiska språkförståelsen är på tillbakagång och vi fruktar att detta kan komma att påverka våra handelsförbindelser negativt på sikt. Sveriges närmaste handelspartner är just de nordiska länderna, och ett stärkt nordiskt samarbete stärker de nordiska ländernas ekonomier. Av det skälet är en fördjupad nordisk filmsamverkan positiv både kulturellt och för den gemensamma ekonomiska utvecklingen.

Internationella Samiska Filminstitutet med säte i Kautokeino i Norge representerar samerna i Norge, Sverige och Finland. Svenska samer och produktionsbolag är delaktiga i projekt och produktioner som institutet står för. Nordiska rådet har rekommenderat de nordiska länderna att samfinansiera filminstitutet, vilket vi anser är en bra idé då det är en gemensam nordisk angelägenhet samtidigt som institutet har en ambition att verka internationellt. Vi anser att regeringen i möte med övriga regeringsrepresentanter i Nordiska ministerrådet bör argumentera för att Nordiska rådets hållning bör anammas för att nå en nordisk samfinansiering. Innan en sådan lösning finns på plats anser vi att regeringen bör se över vad Sverige kan göra från nationellt håll. Samisk film är viktig dels ur ett kulturellt perspektiv, dels som ett verktyg för att berätta om och levandegöra samernas ställning i samhället, samisk historia, samiska traditioner och samiska språk och det är av vikt att även Sverige tar ett ansvar för detta som en del av en heltäckande nationell filmpolitik. Det samiska filminstitutet utgör en viktig del i arbetet med att bevara och förvalta den samiska kulturen i Norden.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

10. Digitalisering av filmarvet, punkt 7 (V, MP)

av Amanda Lind (MP) och Vasiliki Tsoulaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Ett av målen inom ramen för den statliga filmpolitiken är ett filmarv som bevaras, används och utvecklas. I dag görs och visas film nästan uteslutande digitalt. Den analoga filmtekniken är helt på väg ut. I Svenska Filminstitutets arkiv finns närmare 9000 filmer och det är ett av världens äldsta filmarkiv. Om kommande generationer ska kunna ta del av vårt filmiska kulturarv, från sent 1800-tal till 2000-tal, måste det digitaliseras i snabbare takt. Vi anser att det svenska filmiska kulturarvet har lika stor vikt som andra kulturarv och inte får förfalla. Det filmiska kulturarvet får inte heller vara otillgängligt för allmänheten. Med den digitalisering som nu görs kan filmerna visas på alla digitala bioografer och på webben, via dvd och tv m.m. Det handlar kort sagt om en historisk möjlighet att göra kulturarvet tillgängligt i stor skala, samtidigt som det finns en historisk risk att större delen av filmarvet går förlorad om inte denna chans tillvaratas. Kompetens och reservdelar till maskiner är snart en bristvara. Med det sagt måste satsningarna kvarstå och Svenska Filminstitutet flaggar även för stora investeringsbehov i nya lokaler som är anpassade för kommande klimatförändringar.

Regeringen bör därför vidta lämpliga åtgärder för att digitaliseringen av det filmiska kulturarvet påskyndas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Framtida villkor för public service, punkt 1 (S)

Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Kristoffer Lindberg (S) och Annette Rydell (S) anför:

Den 24 februari 2022 var Sveriges televisions- och Sveriges radios utrikeskorrespondenter på plats för att rapportera till den svenska befolkningen om Rysslands invasionskrig i Ukraina. Beredskapsuppdraget, med ständig rapportering om krigets utveckling, har med tiden kommit att kräva fler krigskorrespondenter, säkerhetspolitisk expertis, resurser för att säkra korrekt bevakning samt en utvecklad digital förmåga att genomskåda falska videor, ljudupptagningar och desinformation. SVT har sedan krigets utbrott varit den mest använda informationskällan i Sverige och även den med högst förtroende.¹

Avgörande har den tidigare parlamentariska public service- kommitténs slutsatser varit² som erkände den omvälvande förändringen i det svenska medielandskapet. Beslut om att låta SVT, SR och UR utveckla nya plattformar och programtjänster digitalt har främjat bolagens snabba transformering från linjärradio- och tv sändningar till tjänster på internet. Sedan 2018 har veckoräckvidden för det linjära tv-tittandet gått från 75 procent i befolkningen till 61 procent.³ Detta samtidigt som publiken i en snabb fart hittat online-utbudet. Lyssnandet på marksänd linjär radio minskar i samma takt som lyssnandet på nyhetsklipp via digitala plattformar ökar.⁴ Idag sker den viktigaste nyhetsförmedlingen online och svenska folket väljer aktivt public servicebolagens digitala programinnehåll.

Globaliseringen, digitaliseringen och teknikutvecklingen medför nya utmaningar. Allt fler internationella medieaktörer etablerar sig i Sverige och har de senaste åren stöpt om förutsättningarna för både medieekonomin och innehållsmarknaden. Numer är det globala storbolag som har störst medieverksamhet i Sverige. Exempel är Apple (587 mdkr år 2021), Disney (578 mdkr), Amazon (540 mdkr), ByteDance (497 mdkr) och Netflix (255 mdkr)⁵ som konkurrerar med inhemska svenska aktörer om såväl intäkter som svenska folkets tid och uppmärksamhet.

SVT med en budget om 5 mdkr jämförs av mediekonsumenterna med globala storbolags innehållsproduktioner vad gäller utbud och kvalitet. Konkurrensen om kompetens, teknik och digital infrastruktur medför

¹ SOM- Institutet, *Förtroendet för innehållet i olika medier, 2010–2022* samt Novus, mars 2022, om medieanvändningen under kriget i Ukraina, <https://omoss.svt.se/arkiv/bloggarkiv/2023-03-28-svenskarnas-fortroende-for-svt-okar-till-toppniva.html>.

² SOU 2018:50, *Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar*.

³ Sveriges television, årsredovisning 2022, s. 12.

⁴ Sveriges radio, årsredovisning 2022, s. 91.

⁵ Sveriges television, årsredovisning 2022, s. 12–14.

budgetökningar på upp till 30 procent enligt Europeiska Audiovisuella Observatoriet.⁶ Motsvarande situation råder på ljudmarknaden. Spotify med sina 489 miljoner användare i månaden eller poddplattformen Acast med sina 5,1 miljarder lyssningar konkurrerar med Sveriges radio om den moderna publiken som är nyfiken på nya tjänster och nytt innehåll.

Att minska SVT, SR och UR:s utbud och ekonomi innebär omfattande svårigheter att klara den globala konkurrensen. Inget tyder på att svensk public services marknadsandelar, i händelse av ett smalare uppdrag, skulle främja svenska kommersiella mediebolag. Tvärtom innebär att ett smalt svenskt public service att globala kommersiella aktörer, som sällan återinvesterar i svensk journalistiskt- eller kulturellt innehåll, förstärker sin position på den svenska mediemarknaden och hos den svenska publiken.

Sedan 2008 har reklamintäkterna för medier med journalistiskt innehåll i Sverige minskat med över 60 procent vilket gått till internationella storbolag som Google och Facebook.⁷ För ett litet språkland som Sverige innebär globaliseringen och digitaliseringen att innehållsproduktioner på det svenska språket utmanas av innehåll på världsspråk som engelska, spanska, arabiska och kinesiska. När flera av strömningstjänsterna dessutom aviserat att man helt slutar med svenskspråkig originalproduktion behövs en ny insikt om värdet och vikten av SVT, SR och UR:s betydelse för det svenska språkets status.⁸ Det måste råda en klar kulturpolitisk uppfattning om att globala storföretags vilja att investera i lokala produktionsmarknader är begränsad.

Att slå vakt om public service breda uppdrag måste också ses i ljuset av den nya säkerhetspolitiska situationen. Vart befolkningen tar del av saklig, oberoende och säker information i händelse av kris är en samhällelig angelägenhet och fråga för det svenska totalförsvaret. Därför är det av vikt att SVT och SR även i framtiden konsumeras av den största andelen av befolkningen. Då finns också mycket som talar för att det är hos public service befolkningen tar del av nyheter i händelse av kris, framför aktörer som agerar i desinformativt syfte. Ett smalnande av public service innebär just att kostsamma kultur-, sport- och folkbildningsprogram riskerar att strykas.

Mot bakgrund av den hårdnande konkurrensen mellan aktörer på mediemarknaden och det nya säkerhetsläget finns idag inte utrymme att kompromissa om värdet och vikten av public service breda uppdrag. Vi socialdemokrater anser att framtidens public service måste inbegripa ett brett uppdrag. Detta arbete avser vi att fortsätta med i 2023 års parlamentariska kommitté som beslutar om villkoren i det kommande sändningstillståndet för 2026–2033.

⁶ European Audiovisual Observatory, 2020.

⁷ Myndigheten för press, radio och tv, *Medieekonomi 2022*.

⁸ HBO Max slutar helt med nordiska produktioner: <https://www.filmtopp.se/nyhet/hbo-hbo-max-slutar-med-nordiska-produktioner>.

2. Framtida villkor för public service, punkt 1 (SD)

Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) anför:

Vi ställer oss bakom de reformförslag som omnämns i våra motioner på området. Med hänvisning till den public service-kommitté som har tillsatts avstår vi från att reservera oss.

3. Framtida villkor för public service, punkt 1 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Nu har arbetet i den parlamentariska public service-kommittén påbörjats inför tillståndsperioden 2026–2033 och Miljöpartiet kommer att delta konstruktivt i kommitténs arbete där frågor som berörs i detta betänkande kommer att diskuteras.

Jag vill poängtera vikten av ett brett och oberoende public service och dess demokratiska betydelse. Det breda uppdraget är avgörande för allmänhetens kännedom om public service och dess relevans. Jag är kritisk till de signaler som skickats från regeringen om ett avsmalnat uppdrag och vill påminna om det höga förtroende som public service-bolagen har hos allmänheten och att steg som innebär att det äventyras måste undvikas. Beredskapsfrågorna, en teknikneutral reglering, kulturuppdraget och sändningar på nationella minoritetsspråk är exempel på angelägna områden som behöver hanteras med seriositet och höga ambitioner framåt. Att Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB under innevarande sändningsperiod stärkt sin lokala nyhetsförmedling är viktigt och ett arbete som bör fortsätta.

Steg bör tas för att public services oberoende ytterligare, däribland att public service oberoende fastställs i grundlagen. Public service fyller en omistlig funktion för vår demokrati och måste värnas och stärkas i ett modernt medielandskap.

4. Språkfrågor, punkt 2 (SD)

Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) anför:

Vi står bakom de aktuella yrkandenas intention men med hänvisning till den public service-kommitté som har tillsatts avstår vi från att reservera oss.

5. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (SD)

Alexander Christiansson (SD), Jonas Andersson (SD), Runar Filper (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) anför:

Vid utskottets behandling av frågan om framtidens filmpolitik har vi försökt få stöd för vår linje som bl.a. innebär att utreda ett nytt och moderniserat filmavtal, ökat inflytande för branschen via branschråden samt förslag på hur den politiserande detaljstyrningen vid stödgivning kan minska.

I andra hand har vi gett stöd för den linje som regeringspartierna (M, KD, L) förespråkar som innebär att de förnyade överväganden som bereds i Regeringskansliet vad gäller de tidigare tillkännagivandena på området om utredning om filmpolitikens framtid, finansiering av filmpolitiken samt parts- och branschsamverkan och som aviserades i skrivelse 2022/23:75 avvaktas. Det är inte tillräckligt långtgående för att ändra den gällande filmpolitiken men är ett steg i rätt riktning.

Om vårt förslag till ställningstagande i frågan om framtidens filmpolitik (res. 4) avslås i den förberedande omröstningen i kammaren avser vi därför att i huvudomröstningen stödja det alternativ som föreslås av företrädarna för regeringspartierna (M, KD, L), dvs. att riksdagen ska avslå de under punkt 3 aktuella motionsyrkandena.

6. Framtidens filmpolitik, punkt 3 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Jag stöder den tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gemensamma reservationen 5 om framtidens filmpolitik men vill i anslutning till denna punkt tillägga följande. Sverige är ett fantastiskt filmland, fullt av producenter, manusförfattare, regissörer, skådespelare och filmarbetare i alla yrkeskategorier av högsta klass. Under de senaste rödgröna regeringarna har flera steg tagits för att stärka svensk films förutsättningar, däribland övergången till en ny, statlig filmpolitik, de omfattande kris- och återstartsstöden under pandemin samt det efterlängtade införandet av produktionsincitament för film. Men mer behöver göras för att svensk film ska stå stark i en tid av snabb förändring och nya förutsättningar för såväl produktion och distribution som konsumtion av film.

Det är viktigt att det snarast tillsätts en filmpolitisk utredning. Sedan den nya filmpolitiken sjösattes 2017 har förutsättningarna för svensk film förändrats. Pandemin, strömningstjänsternas explosionsartade utveckling, införandet av produktionsincitament samt nya beteendemönster för hur vi tar del av film är exempel som talar för att det nu är hög tid att dels utvärdera filmpolitiken, dels staka ut riktningen framåt. Tack vare EU-lagstiftning kan en avgift tas ut från plattformarna som en del av att medfinansiera inhemsk filmproduktion. Detta har införts, eller är på gång, i flera av våra grannländer, och är något som bör analyseras och övervägas i en filmpolitisk utredning. Även fler högaktuella frågor bör behandlas, så som kompetensförsörjning, breddad rekrytering och filmarbetares villkor samt hur biograferna kan värnas framåt i hela landet.

Jag vill också framhålla vikten av de övriga filmstöden. Pandemin medförde ökade kostnader i produktion och minskade intäkter. Publikerna har ännu inte återvänt till biograferna i samma utsträckning som innan pandemin, även om vi ser en positiv utveckling. Återstartsutredningen konstaterar att filmproduktionskostnaderna har stigit i flera år samtidigt som snittbudgetarna för film inte ökat. Utöver produktionsincitament behövs en långsiktig förstärkning av stödet till hela det filmkulturella området. Beklagligt nog valde regeringen att inte gå vidare med några av återstartsutredningens förslag för att stärka det fria kulturlivet, utöver stödet till konstnärer.

7. Produktionsincitament för film, punkt 4 (S)

Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Kristoffer Lindberg (S) och Annette Rydell (S) anför:

Vi anser att Sverige har goda förutsättningar att vara ett land som, förutom svenska filmbolag, lockar utländska filmbolag. Det som många gånger hindrat filmproduktionen i Sverige är de höga kostnader som produktionerna är förknippade med. Konkurrenssituationen för filmproduktionen i Europa har därtill lett till att svenska filmprojekt behövt flytta hela eller delar av inspelningarna till andra länder där produktionsincitament funnits för att få ekonomin att gå ihop. Mot bakgrund av detta införde den socialdemokratiska ledda regeringen filmproduktionsincitament från och med höstbudgeten 2021/22. Vi välkomnar att regeringen fortsätter med stödet i budgeten 2022/23. Stödet som ges ut via Tillväxtverket är dock mindre bra. Ansökningarna behandlas efter först-till-kvarn-principen och stöd lämnas i mån av tillgång på medel.

8. Produktionsincitament för film, punkt 4 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Att produktionsincitamenten nu finns på plats är viktigt för att filmsektorn ska återhämta sig efter pandemin och för att jämna ut konkurrensförutsättningarna gentemot andra länder i Europa. Men redan nu behöver införandet analyseras. Tillväxtverket fick stänga ner ansökningssystemet för produktionsincitamenten redan efter en dag på grund av den höga tillströmningen. Det är viktigt att skyndsamt utvärdera lärdomarna och se över hur mer resurser kan tillföras systemet. Hela Sverige har att tjäna på att produktionsincitamenten för film utvecklas och att Sverige blir en gynnsam plats att spela in film på. Det ger ökade intäkter för turistbranschen och gynnar ekonomin och den kulturella näringen i regionerna, samtidigt som filmsektorn stärks i hela landet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:538 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en hopslagning av public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga ägardirektiv till public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökad samverkan mellan nordiska public service-bolag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:861 av Catarina Deremar m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om filmpolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:862 av Catarina Deremar m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett fortsatt brett uppdrag för public service och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat oberoende för public service och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:973 av Jonas Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda ett nytt och moderniserat filmavtal och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att förbättra filmbranschens insyn och påverkan via branschråden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda gemensamma nordiska produktionsincitament för film och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta insatser mot illegal hantering av film och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda en differentierad biografavgift för inhemsk film och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta småortsbiografernas framtid och deras vikt för landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur svensk film- och biografkultur kan bli mer motståndskraftig mot kriser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa ett filmpolitiskt mål om att levandegöra det svenska kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det nordiska filmpolitiska samarbetet utökas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta Internationella samiska filminstitutet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ta fram förslag för hur den politiserade detaljstyrningen vid stödgivning i svensk filmpolitik kan minska och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ta fram förslag för hur den rådande identitetspolitiska inriktningen i svensk filmpolitik kan motverkas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för avskaffandet av det filmpolitiska målet om att jämställdhet och mångfald ska prägla filmområdet, i syfte att öka den konstnärliga friheten, och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:988 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att underlätta för dubbning på minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att underlätta för undertexter på minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:991 av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att modernisera public service som system och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till en sammanslagning av public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta det som skrivs i motionen avseende nordiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att public service-bolagens webbinnehåll ska inkluderas i sändningstillstånden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att förhandsprövningar inte bör göras av en myndighet under regeringen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en utredning som ser över frågan kring övergången från marksänd tv till andra distributionssätt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska beakta public services ansvar för svenska språket och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1226 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en utredning om en ny audiovisuell politik och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att digitaliseringen av det filmiska kulturarvet påskyndas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1474 av Amanda Lind m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka public services programutbud på de nationella minoritetsspråken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna till gränsöverskridande samarbete mellan Sverige, Finland och Norge vad gäller tidningar på finska, meänkieli och samiska och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2054 av Lawen Redar m.fl. (S):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om film och tillkännager detta för regeringen.